

SÍŤ VÝZKUMNÝCH INSTITUCÍ A PODNIKŮ PRO INFRASTRUKTURU

FORSCHUNGS- UND UNTERNEHMENSNETZ FÜR INFRASTRUKTUREN

RENI-100686680

Sít'ovací setkání

Využití metod produkční analýza pro sledování technického stavu vrtů

Network building meeting

Anwendung von Verfahren einer Produktionsanalyse zur Erfassung des technischen Zustandes der Bohrungen

20. května 2025

20. Mai 2025

VYUŽITÍ METOD PRODUKČNÍ ANALÝZA PRO SLEDOVÁNÍ TECHNICKÉHO STAVU VRTŮ

ANWENDUNG VON PRODUKTIONSANALYSE-METHODEN ZUR ÜBERWACHUNG
DES TECHNISCHEN ZUSTANDS VON BOHRLÖCHERN

FRANTIŠEK PASTUSZEK

VODNÍ ZDROJE A.S.

Pro využívání podzemní vody se používají různé typy technických objektů – vrty, studny, zářezy.

Pomineme-li změny velikosti přírodních zdrojů, je jejich využitelná kapacita závislá především na změnách hydraulických odporů v jejich blízkém okolí. Tyto změny jsou vyvolány především procesy kolmatace (chemické, mechanické, mikrobiální).

Zde se nabízí analogie s analýzami produktivity naftových vrtů.

Postupy produkční analýza (PA) byly a doposud jsou používány při těžbě nafty a plynu. První použití PA se datuje do 20 -tých let minulého století (R.J.Johnson, A.L.Bolens, 1928; H.N.Marsh, 1928). Jednalo se o semiempirické hodnocení produktivity naftových vrtů. V roce 1945 přichází J.J.Arps (J.J.Arps, 1945) s postupy, které umožňují kvantifikaci a časovou predikci použitím specifické analýzy.

V roce 2016 (F.Pastuzek, 2016, 2017) prezentoval první výsledky kvantitativního sledování vlivu regenerace na změnu hydraulických odporů hydrogeologických vrtů pomocí analýzy úvodních částí čerpacích zkoušek.

V roce 2018 byla zpracována první produkční analýza exploatačních vrtů v jímacím území Řepín – Mělnická Vrutice (F.Pastuszek, 2018).

POUŽITÍ PA JE POSTAVENO NA NÁSLEDUJÍCÍCH PŘEDPOKLADECH:

- HYDRAULICKÉ VLASTNOSTI EXPLOATOVANÉ ZVODNĚ JSOU V ČASE STÁLÉ
- KE ZMĚNÁM HYDRAULICKÝCH VLASTNOSTÍ ZVODNĚ DOCHÁZÍ POUZE NA PLÁŠTI VRTU A V JEHO NEJBLIŽŠÍM OKOLÍ (REAKTOROVÁ ČÁST, KOLMATAČNÍ ZÓNA)

MOŽNOSTI VYUŽITÍ V HYDROGEOLOGII:

1. ANALÝZA POKLESU VYDATNOSTI PRAMENŮ
2. HODNOCENÍ DLOUHODOBÉ VÝKONNOSTI STUDNÍ
3. PREDIKCE VÝVOJE HLADIN PODZEMNÍ VODY
4. POSUZOVÁNÍ UDRŽITELNOSTI ČERPÁNÍ

PA je použitelná v hydrogeologii, vyžaduje však komplexnější přístup a zohlednění více faktorů než v ropném průmyslu. Musíme rozlišit dva základní procesy, které ovlivňují proces hodnocení a výpočtu PA:

1. Kolísání využitelných zásob podzemní vody
2. Procesy změn hydraulických odporů v nejbližším okolí jímacího objektu (kolmatace)

Je založena na analýze a výpočtech poklesových křivek především specifických vydatností hydrogeologických objektů v čase.

JE NÁROČNÁ NA KVALITU A ROZSAH VSTUPNÍCH ÚDAJŮ.

Přehled hlavních způsobů výpočtu poklesových křivek (Decline Curve Analysis - DCA)

1. Arpsovy křivky (tradiční metoda)

- a. Exponenciální pokles ($b=0$)
- b. Hyperbolický pokles ($0 < b < 1$)
- c. Harmonický pokles ($b=1$)
- d. Základní rovnice: $q(t) = \frac{q_i}{(1+b \cdot D_i \cdot t)^{(1/b)}}$

2. Modifikované metody

- a. Stretched Exponential Production Decline (SEPD)
- b. Duong's Method - Power Law Exponential Decline (PLE)
- c. Logistic Growth Analysis (LGA)

3. Moderní přístupy

- a. Hybridní modely
- b. Probabilistické DCA
- c. Machine learning aplikace
- d. Bayesovská analýza

POUŽITÍ V HYDROGEOLOGII

ARPSOVY KŘIVKY

$$q(t) = \frac{q_i}{(1 + b * D_i * t)^{(1/b)}}$$

kde:

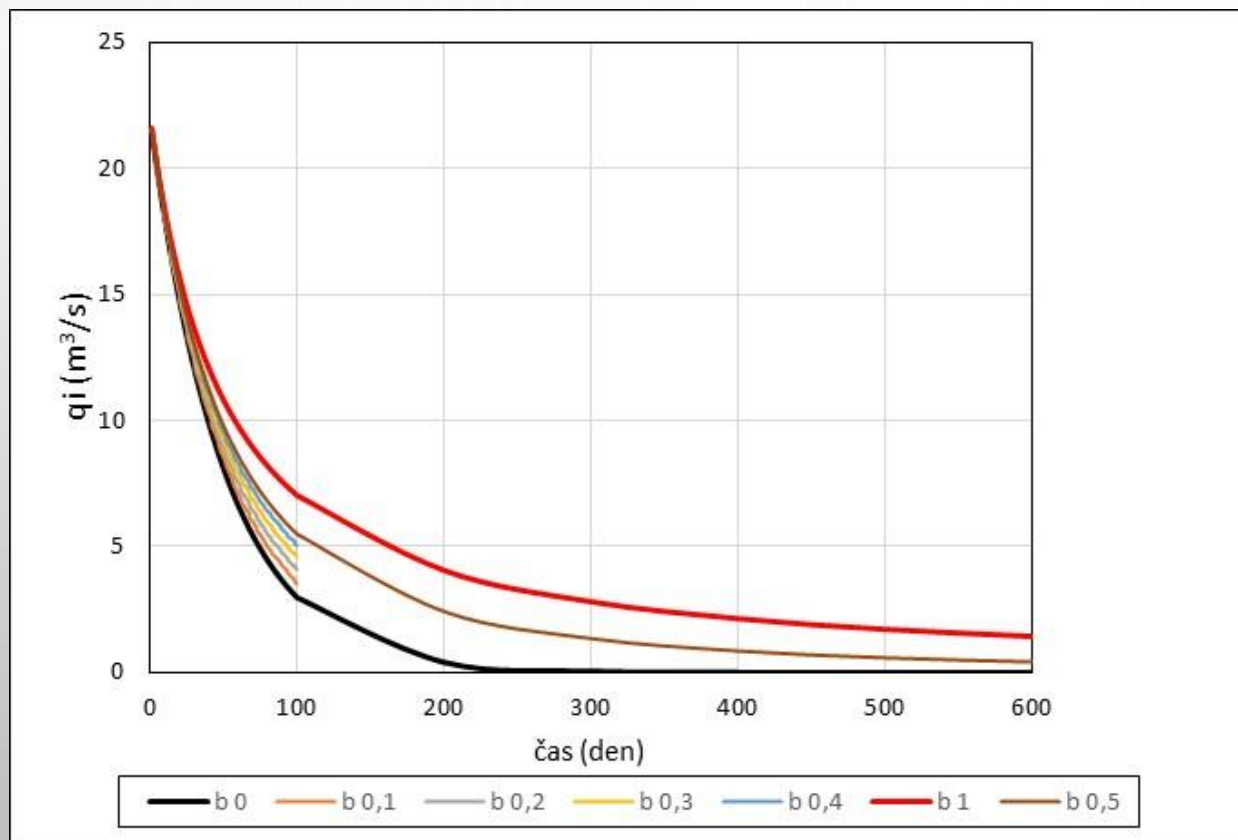
- $q(t)$ - průtoková rychlost (produkce) v čase t
- q_i - počáteční průtoková rychlost (initial rate)
- b - arpsův parametr zakřivení (decline exponent)
  - $b = 0$ pro exponenciální pokles
  - $0 < b < 1$ pro hyperbolický pokles
  - $b = 1$ pro harmonický pokles
- d_i - počáteční poklesová rychlost (initial decline rate)
- t - čas

Význam parametrů:

1. b určuje tvar křivky
  2. D_i ovlivňuje rychlost poklesu
  3. q_i stanovuje výchozí bod
- t nezávislá proměnná

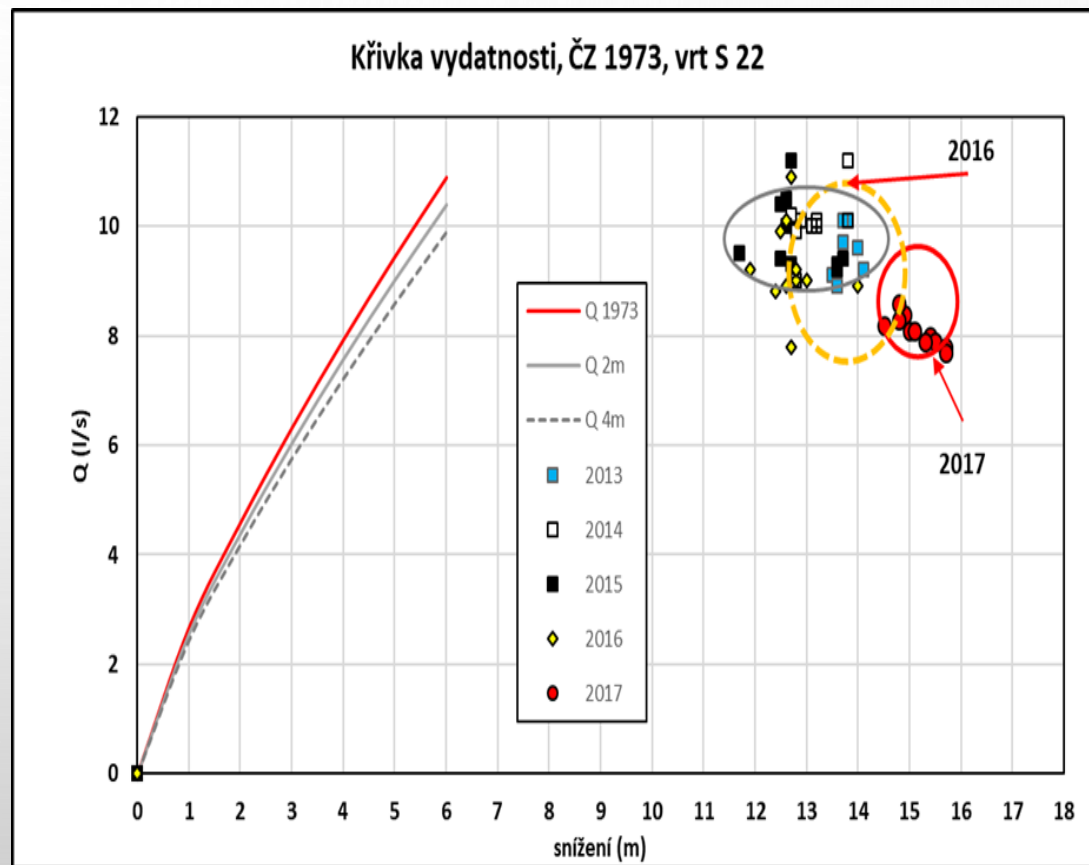
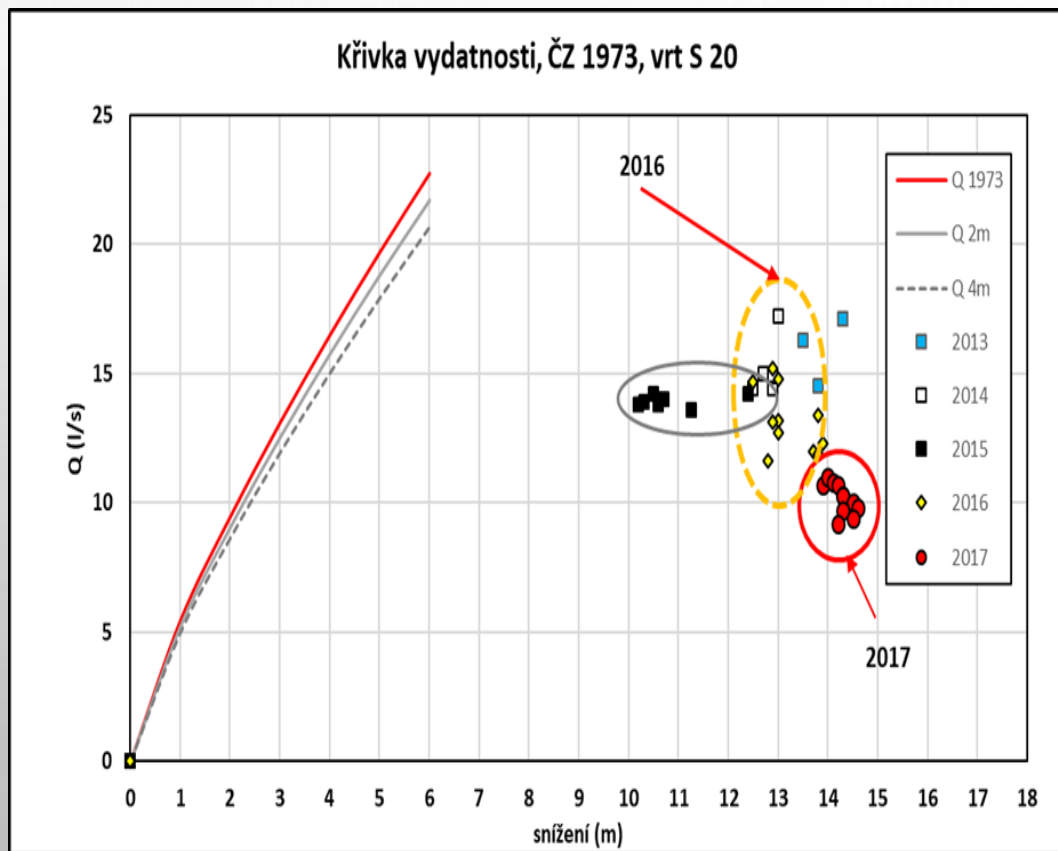
Nomogram křivek J.J.Arpsse

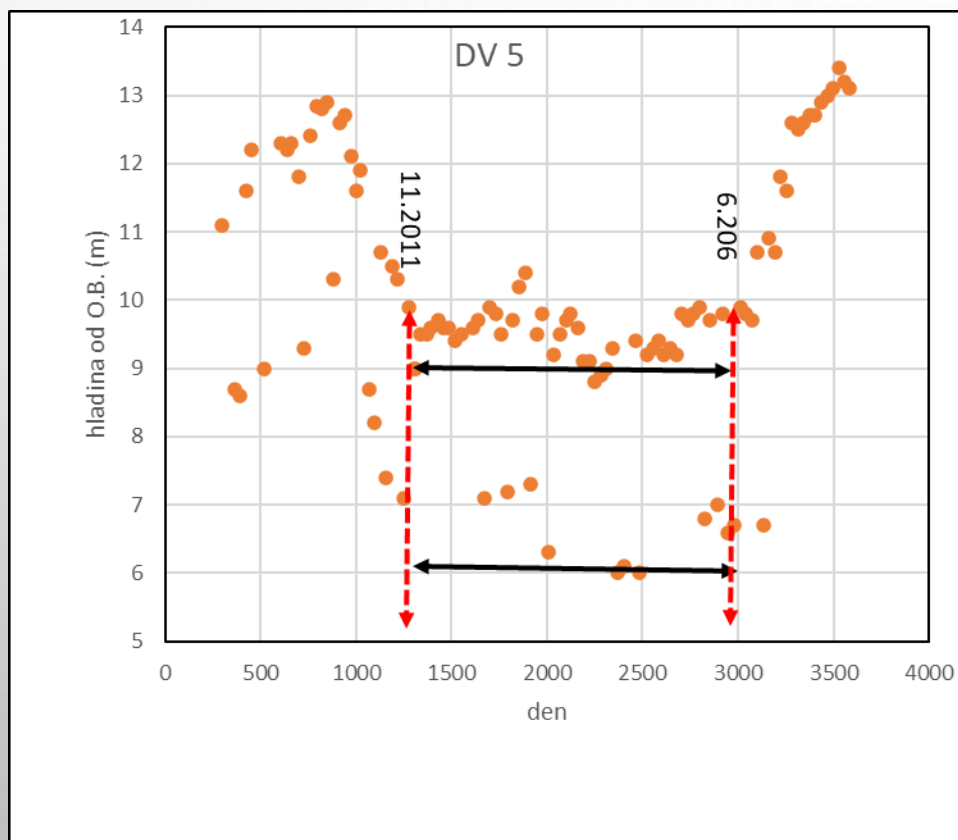

$b = 0$ exponenciální pokles
 $0 < b < 1$ hyperbolický pokles
 $b = 1$ harmonický pokles

Nomogram umožňuje výběr
vhodného typu závislosti

Srovnání křivek vydatnosti z roku 1973 a hodnotami z let 2013-2017

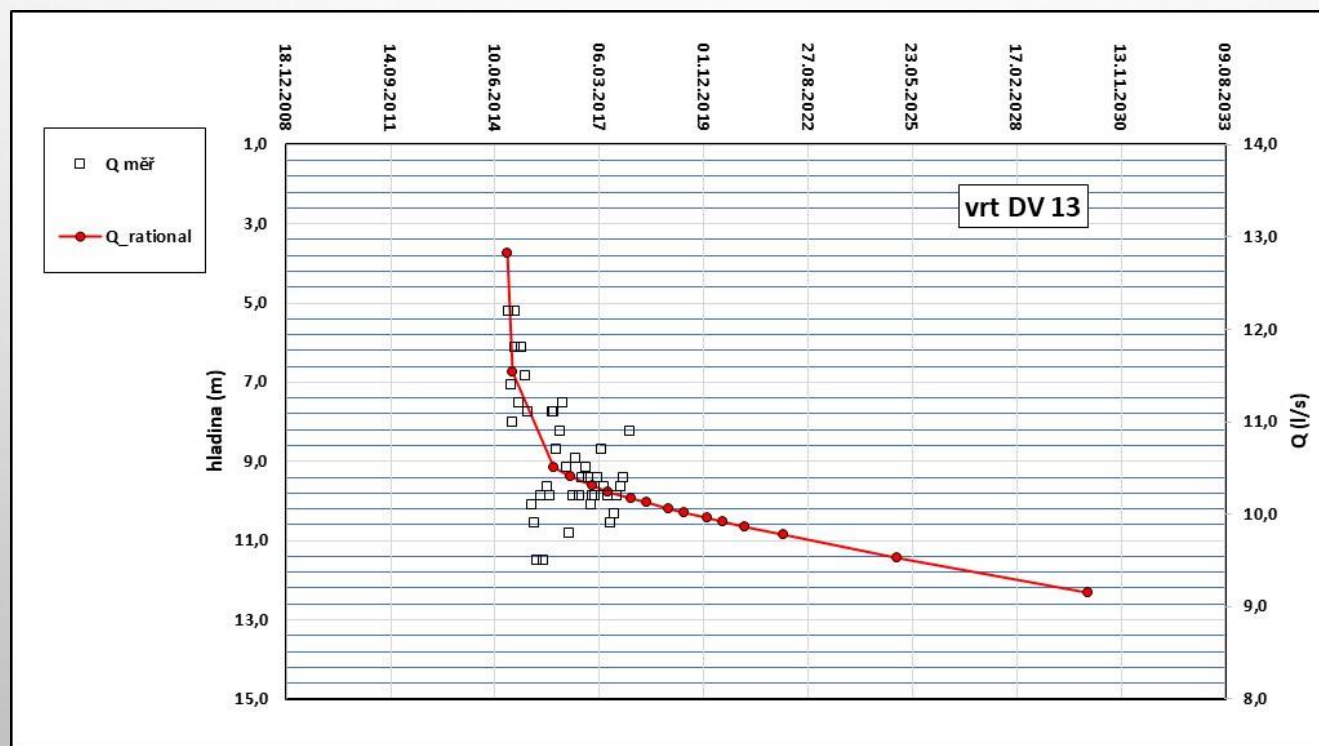

Měřené hladiny na pozorovacím vrtu DV 5
v letech 2008 – 2017

Rozdíl mezi minimy a maximy
po celou dobu sledování činil 2,5-2,8 m

Porovnejme si tyto hodnoty
s křivkami vydatnosti na předchozím obrázku

Příklad aproximace poklesu vydatností metodou Arpse

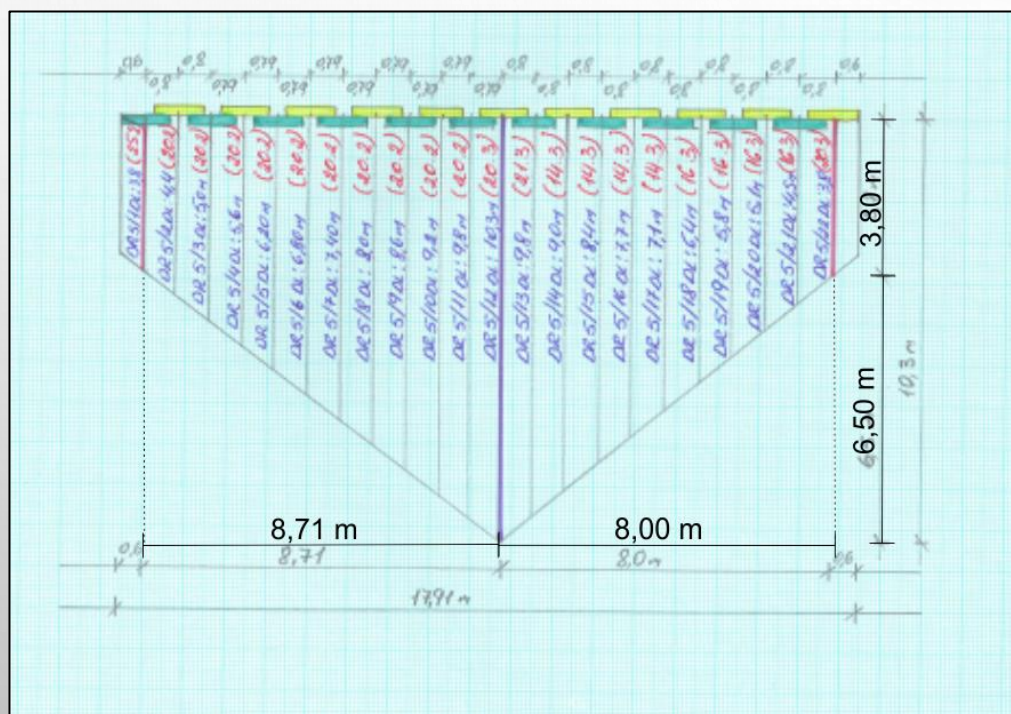
Metody PA lze použít nejen u vertikálních hydrogeologických objektů (vrty, studny), ale i u horizontálních objektů (drény, zářezy).

Příklad takového použití si ukážeme na případě vsakovacích drénů na jedné sanační lokalitě.

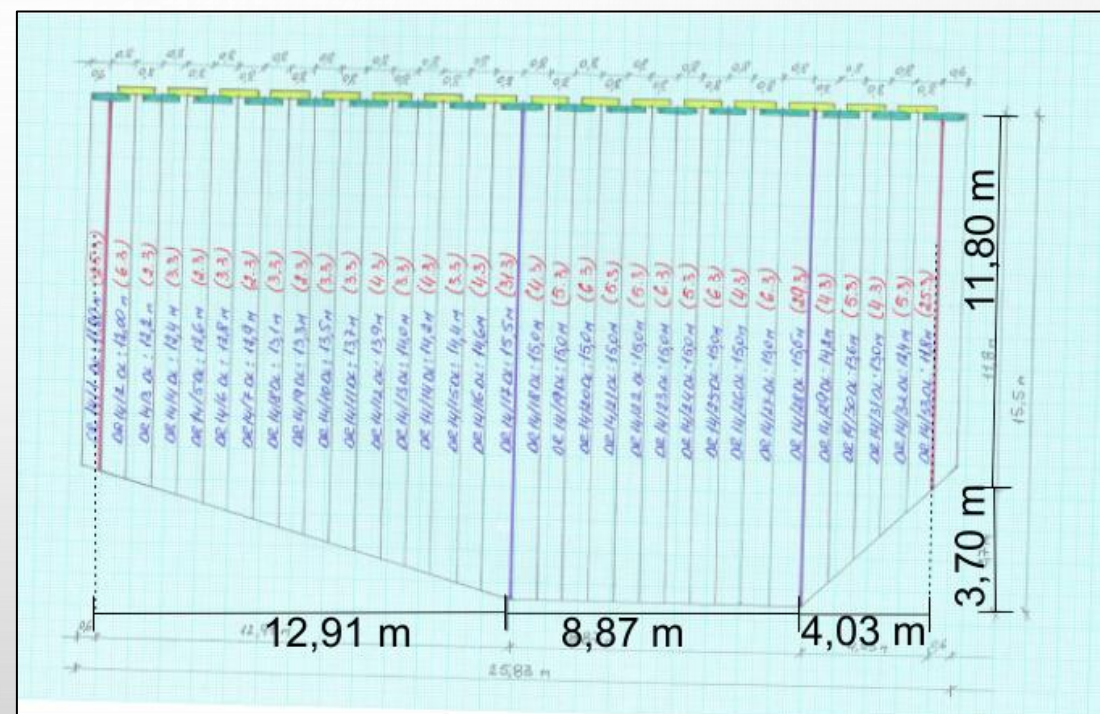
Konstrukce drénů je na následujících obrázcích.

Konstrukce drénu JT-5

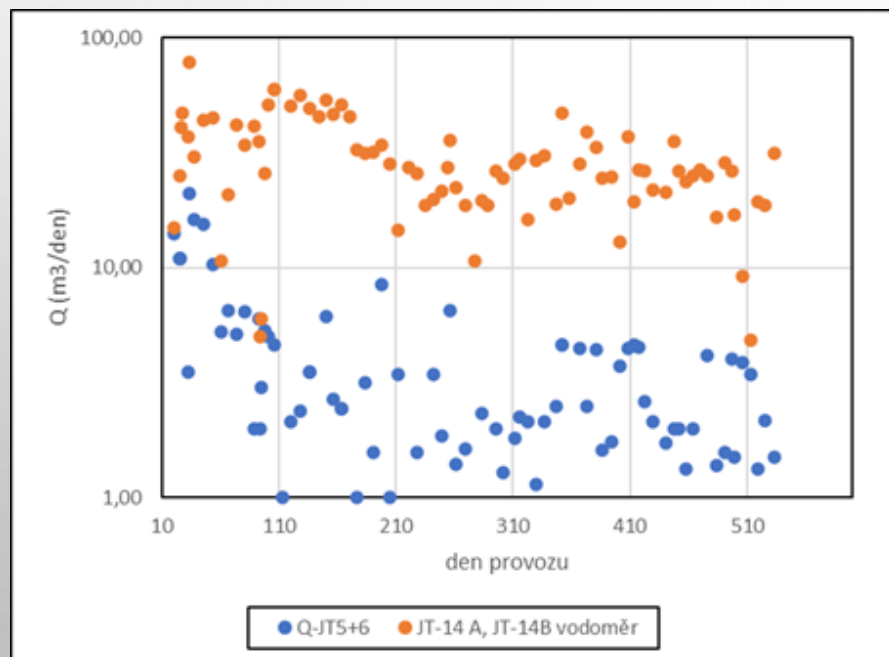

Konstrukce drénu JT 14

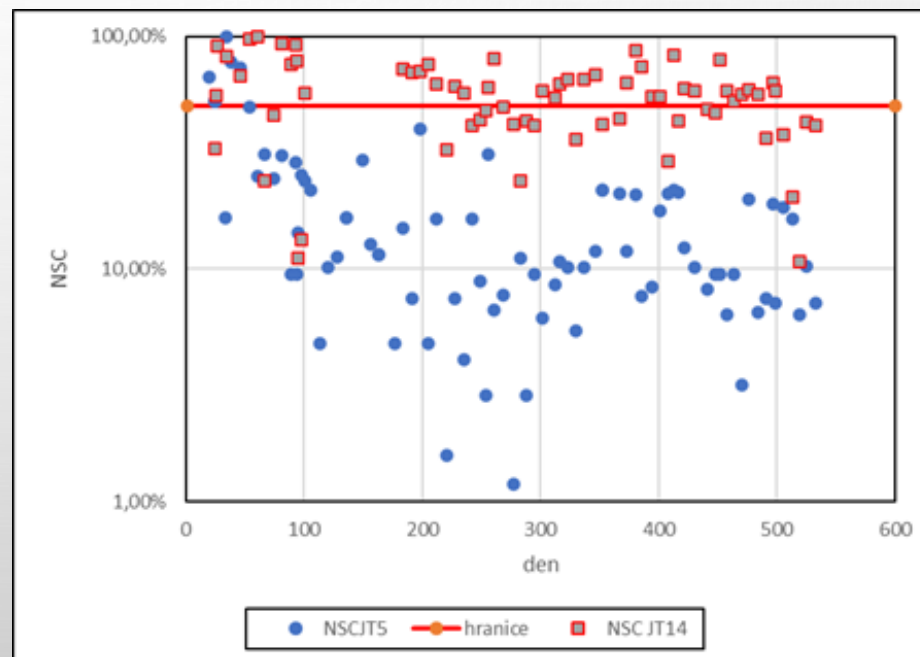

Příklad použití PA pro drény.

Čerpaná množství

Normované specifické kapacity

Interreg

Kofinanziert von
der Europäischen Union
Spolufinancováno
Evropskou unií

Sachsen – Tschechien | Česko – Sasko

DĚKUJI ZA POZORNOST